

Rammeverk for nasjonale prøver

Innhold

Del I: Hva er nasjonale prøver?	2
1.1 Formål	2
1.2 Nasjonale prøver er en del av kvalitetsvurderingssystemet	2
1.3 Historikk for nasjonale prøver	2
1.4 Hvorfor rammeverk for nasjonale prøver?	3
1.5 Organisering av arbeidet med nasjonale prøver	3
1.6 Oversikt over ansvarsfordelingen for arbeidet med nasjonale prøver	4
Del II: Prøvenes innhold	5
2.1 Grunnleggende ferdigheter	5
2.2 Ferdigheter i faget engelsk	5
2.3 Nasjonale prøver i regning	5
2.3.1 Å kunne regne som grunnleggende ferdighet	5
2.4 Nasjonale prøver i lesing	7
2.4.1 Tekstutvalg i prøvene	7
2.5 Nasjonale prøver i engelsk	8
2.5.1 Tekstutvalg i prøvene	8
Del III: Tekniske krav til prøvene	9
3.1 Innledning om psykometri	9
3.2 Krav til enkeltoppgaver	9
3.3 Krav til hel prøve	11
3.4 Krav til utprøving av oppgave og prøver	11
3.5 Krav til teknisk rapport	12
3.6 Måling av utvikling over tid og ankerprøver	13
3.7 Prøvens validitet	14
Del IV: Gjennomføring og resultater	15
4.1 Tidsbruk og gjennomføring	15
4.2 Samme prøver på 8. og 9. trinn	15
4.5 Skala	15
4.6 Mestringsnivåer	15
4.7 Oppfølging av resultater	15
4.8 Mestringsnivåbeskrivelser	16

Del I: Hva er nasjonale prøver?

1.1 Formål

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolen kunnskap om elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjonen fra prøvene skal danne grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet.

Prøvene i lesing og regning gjennomføres på 5., 8. og 9. trinn, og prøvene i engelsk gjennomføres på 5. og 8. trinn. Skoleeier¹ er ansvarlig for at elevene gjennomfører prøvene. Skolene kan imidlertid fritta elever som oppfyller gitte vilkår (forskrift til opplæringsloven § 2-4 og forskrift til friskoleloven § 2-4). Skoleeier skal ha et forsvarlig system for å følge opp skolenes resultater (opplæringsloven § 13-10 og friskoleloven § 5-2 tredje ledd).

Nasjonale prøver gir informasjon om enkeltelever, grupper, trinn og skoler, som lærere og skoleledere trenger for å drive kvalitetsutvikling.

For eleven skal resultatene fra nasjonale prøver, i tråd med bestemmelsene i kap. 3, være et redskap i læreprosessen, som grunnlag for tilpasset opplæring og bidra til at eleven øker kompetansen sin i fag (forskrift til opplæringsloven kap. 3 og forskrift til friskoleloven kap. 3).

Analyser av resultatene fra prøvene danner grunnlaget for et kunnskapsbasert arbeid med å utvikle nasjonale prøver som system. For å sikre at prøvene er kvalitativt gode, og at det er benyttet gode og presise metoder for å utvikle prøvene, må resultatene analyseres over tid for å følge med på hvordan hver enkeltoppgave i prøvene fungerer. Som en del av kvalitetssikringen av nasjonale prøver analyserer direktoratet data på oppgavenivå fra år til år.

1.2 Nasjonale prøver er en del av kvalitetsvurderingssystemet

Nasjonale prøver må ses i sammenheng med andre vurderings- og prøveformer som til sammen gir et bredt og sammensatt bilde. Nasjonale prøver utgjør et avgrenset, men viktig grunnlag i den totale situasjonsbeskrivelsen av norsk grunnopplæring.

Nasjonale prøver skal vurdere og utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing og regning og i deler av faget engelsk i tråd med kompetansemål i læreplaner for fag. Bildet som gis av elevenes ferdigheter gjennom nasjonale prøver er pålitelig, men ikke uttømmende. Annen vurderingspraksis vil kunne bidra til å utdype og å nyansere bildet av elevenes ferdigheter.

Nasjonale prøver skal også, sett i sammenheng med internasjonale studier Norge deltar i, være et viktig bidrag i diskusjoner om utviklingen av grunnopplæringen i Norge.

1.3 Historikk for nasjonale prøver

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003) vedtok Stortinget å etablere et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem der de nasjonale prøvene skulle inngå som ett element. Nasjonale prøver ble gjennomført for første gang våren 2004.

¹ Kommunen er skoleeier for offentlige grunnskoler (opplæringsloven § 13-1). For friskoler er styret det øverste ansvarlige organ (friskoleloven § 5-1).

I oppdragsbrev fra 23. mai 2006 skriver Kunnskapsdepartementet: *"De nasjonale prøvene skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med læreplanens mål for de grunnleggende ferdighetene regning og lesing på norsk og engelsk, slik de er integrert i kompetansemål for fag i LK06 etter 4. og 7. årstrinn. Prøvene skal gi informasjon til elever, lærere, skoleledere, foresatte, skoleeiere, de regionale myndigheter og det nasjonale nivået som grunnlag for forbedrings- og utviklingsarbeid."*

Fra 2014 ble IRT-analyser (IRT = item response theory) av alle oppgaver implementert, og en ny skala for rapportering tatt i bruk. Dette ble bl. a. gjort for å kunne måle utvikling over tid. Parallelt utviklet Utdanningsdirektoratet en analyserapport for oppfølging og videre bruk av resultater. Resultatene ble publisert på en ny skala med et gjennomsnitt på 50 skalapoeng og standardavvik på 10. Den nye skalaen gir læreren, skolen og kommunen mer presis informasjon om elevenes ferdigheter enn tidligere. Resultatene ble i tillegg publisert som andel elever på hvert mestringsnivå.

1.4 Hvorfor rammeverk for nasjonale prøver?

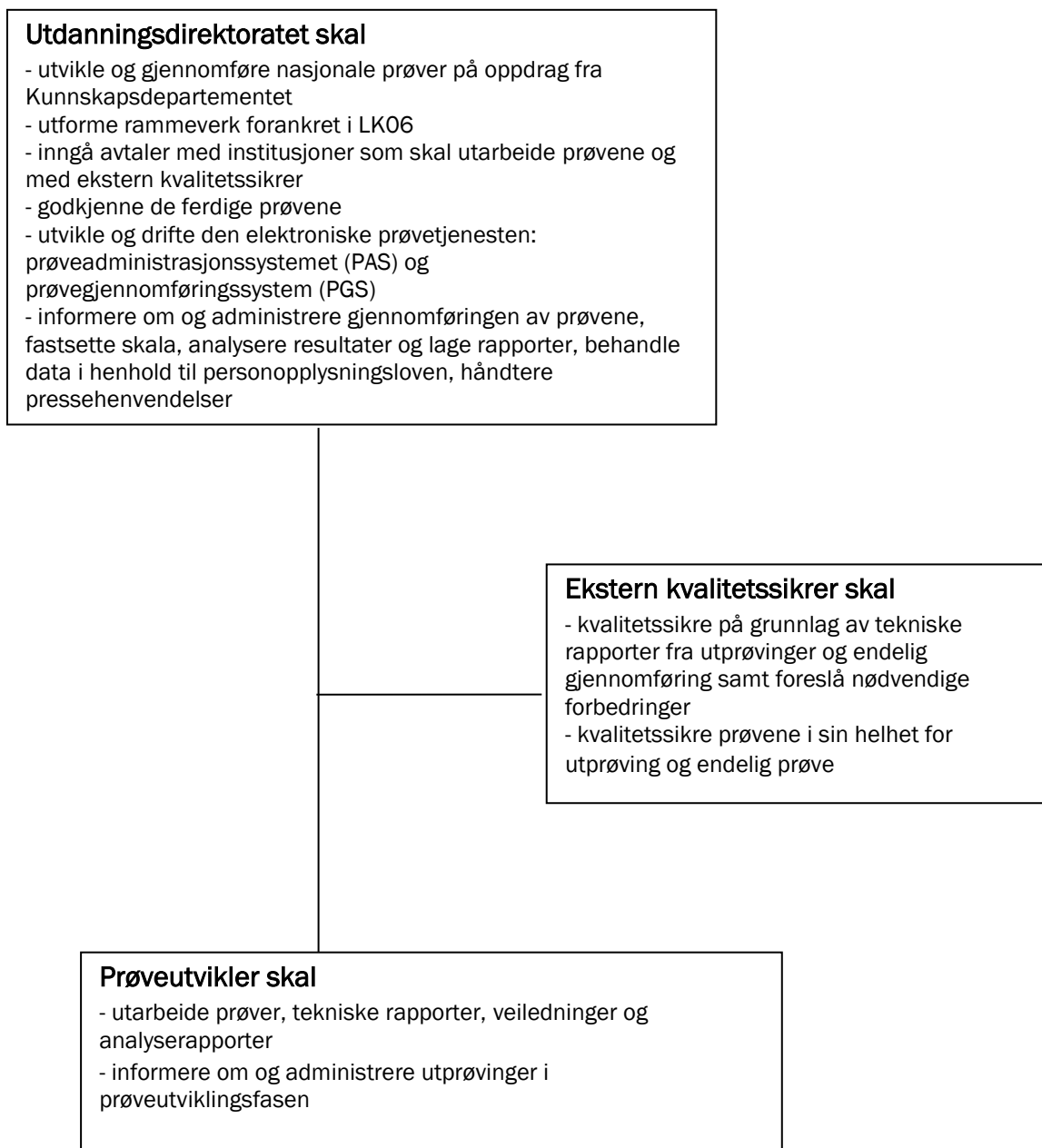
Rammeverket for nasjonale prøver skal etablere et felles grunnlag for utforming, gjennomføring og rapportering av prøvene. Ved å beskrive prøvenes innhold og form vil rammeverket bidra til klarhet og åpenhet om nasjonale prøver. Rammeverket omfatter felles retningslinjer og kravspesifikasjoner for utforming av prøvene, samt rapportering og bruk av prøveresultatene. Rammeverket definerer formålet med nasjonale prøver og beskriver prøvenes konstrukt. Det angir også psykometriske krav og krav til rapportering fra prøvene.

Rammeverket skal sikre stabilitet og kvalitet i arbeidet med prøvene. Utdanningsdirektoratet har ansvar for å følge opp rammeverket og foreslå revideringer på bakgrunn av erfaringer fra prøvegjennomføringer.

1.5 Organisering av arbeidet med nasjonale prøver

Arbeidet med nasjonale prøver omfatter og involverer flere ulike instanser med ulike oppgaver og ulike ansvarsområder. Nærmere rolleavklaringer er beskrevet i gjeldende avtaler med institusjoner som skal utarbeide de ulike prøvene og med en ekstern kvalitetssikrer.

1.6 Oversikt over ansvarsfordelingen for arbeidet med nasjonale prøver

Del II: Prøvenes innhold

2.1 Grunnleggende ferdigheter

De grunnleggende ferdighetene er integrert i kompetansemål for hvert enkelt fag. Disse ferdighetene er både en forutsetning for å utvikle fagkunnskap og en del av fagkompetansen i ulike fag. De inngår i fagenes egenart og er knyttet til fagkompetansen på ulike måter. De er også viktige for elevers og lærlingers personlige utvikling og allmenndannelse. Det er laget et [eget rammeverk for grunnleggende ferdigheter](#).

Lesing og regning som grunnleggende ferdigheter er viktige redskaper for læring og utvikling i fagene og for å kunne delta i skole, samfunns- og arbeidsliv. Nasjonale prøver er prøver i lesing og regning på tvers av fag, og er ikke prøver i fagene norsk og matematikk.

2.2 Ferdigheter i faget engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene, slik disse er definert i LK06. Derfor skiller prøvene i engelsk seg fra de andre nasjonale prøvene ved at de tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene i prøvene fokuserer på leseforståelse, ordforråd og begreper og grammatikk.

2.3 Nasjonale prøver i regning

Nasjonale prøver i regning skal måle i hvilken grad elevenes regneferdigheter er i samsvar med beskrivelsene av regning som grunnleggende ferdighet. I læreplanen til hvert fag er det definert hva det vil si å kunne regne i det enkelte faget. Prøven er ikke en prøve i matematikkfaget, men en prøve som viser om elevene har den grunnleggende ferdigheten i regning som er nødvendig for å nå kompetansemålene i fagene.

2.3.1 Å kunne regne som grunnleggende ferdighet

Å kunne regne innebærer å resonnere og bruke matematiske begreper, fremgangsmåter, fakta og verktøy for å løse problemer og for å beskrive, forklare og forutse hva som skjer. Det innebærer å gjenkjenne regning i ulike kontekster, stille spørsmål av matematisk karakter, velge holdbare metoder når problemene skal løses, være i stand til å gjennomføre dem og tolke gyldigheten og rekkevidden av resultatene.

Regneferdigheten er redskap for læring og utgjør del av kompetansen i alle fag. Å kunne regne består av fire ferdighetsområder:

1. *gjenkjenne og beskrive*
2. *bruke og bearbeide*
3. *reflektere og vurdere*
4. *kommunisere*

Disse fire ferdighetsområdene utgjør til sammen en helhetlig problemløsningsprosess. Når elevene regner i fag, arbeider de seg gjennom ett eller flere trinn i problemløsningsprosessen.

Gjenkjenne og beskrive innebærer å kunne identifisere situasjoner som involverer tall, størrelser og geometriske figurer som finnes i lek, spill, faglige situasjoner og i arbeids- og samfunnsliv. Det innebærer å finne relevante problemstillinger og å analysere og formulere dem på en hensiktsmessig måte. I nasjonale prøver vil denne prosessen være avgjørende for om elevene klarer å formulere det riktige matematiske problemet ut fra de gitte kontekstene.

Bruke og bearbeide innebærer å kunne velge strategier for problemløsning. Det innebærer å kunne bruke passende måleenheter og presisjonsnivå, utføre beregninger, hente informasjon fra tabeller og diagrammer, tegne og beskrive geometriske figurer, bearbeide og sammenlikne informasjon fra ulike kilder. I nasjonale prøver vil denne prosessen være avgjørende for de elevene som ut fra de gitte kontekstene, har klart å gjenkjenne og beskrive de riktige matematiske problemene. Utfordringen for disse elevene blir å utføre beregningene korrekt.

Reflektere og vurdere innebærer å kunne tolke resultater, vurdere gyldighet og reflektere over hva resultatene betyr for problemstillingen. Det innebærer å bruke resultatet som grunnlag for en konklusjon eller en handling. I den nasjonale prøven vil denne ferdigheten i tillegg få en annen dimensjon. Det skyldes at veldig mange av oppgavene er flervalgsoppgaver. Da kan elevene noen ganger finne korrekt svaralternativ bare ved å reflektere over hva som kan være mulig svar på problemet.

I nasjonale prøver i regning skal elevene i de fleste tilfellene skrive inn et endelig svar eller velge korrekt svaralternativ. De har derfor svært begrensede muligheter til å kunne kommunisere. Oppgavene vil derfor i hovedsak måle elevenes regneferdigheter innenfor de tre først nevnte ferdighetsområdene.

Problemstillingene i oppgavene er situasjoner som elevene kan kjenne seg igjen i. Innholdsmessig er regning som grunnleggende ferdighet knyttet til områdene tall og algebra, måling og geometri og statistikk og sannsynlighet².

Området **tall og algebra** handler om tallforståelse og generalisering av tallregning ved at bokstaver eller andre symboler erstatter tall. Det innebærer å kvantifisere mengder og størrelser og å utforske og beskrive mønster.

Området **måling og geometri** handler om å kunne gjøre sammenligninger og utføre beregninger i emnene lengde, areal, volum, vinkel, masse, tid, målestokk og valuta. Det innebærer bruk og omgjøring av måleenheter, og det å kunne tegne, beskrive og bruke geometriske begreper og figurer i ulike sammenhenger.

Området **statistikk og sannsynlighet** handler om å organisere, analysere, presentere og vurdere data og grafiske framstillinger og å forutse hendelser. Å forutse hendelser handler om å vurdere sjanser i dagligdagse sammenhenger og i ulike spill, beregne

² Algebra og sannsynlighet blir ikke prøvd i nasjonale prøver i regning 5. trinn.

sannsynlighet i enkle situasjoner og kunne bruke ulike representasjoner for å uttrykke sannsynlighet.

2.4 Nasjonale prøver i lesing

Beskrivelsen av nasjonale prøver i lesing vil kunne bli endret etter hvert som vi ser hvordan elektroniske leseprøver fungerer over tid.

Å lese handler om å kunne forstå, bruke, reflektere over og engasjere seg i innholdet i tekster. Tekster inkluderer alt som kan leses i ulike medier, ikke bare ord, men også illustrasjoner, grafiske framstillinger, symboler og andre uttrykksmåter. Ulike tekster krever ulike lese måter. Å ha kunnskap om hva som kjennetegner ulike typer tekster og deres funksjon, er derfor en viktig del av det å kunne lese.

Lesing er en sammensatt og komplisert aktivitet, og god leseforståelse påvirkes blant annet av avkodingsferdigheter, lesehastighet, flyt, vokabular og begrepsforståelse. Engasjement og motivasjon for lesingen, samt hensiktsmessig bruk av lesestrategier er også avgjørende for å forstå tekster. Leseforståelse inkluderer også evne til å tilpasse lesingen til formålet og tekstens form og innhold. Noen ganger må leseren lete etter konkret informasjon i teksten, andre ganger må leseren tolke, reflektere eller foreta vurderinger av teksten for å skape mening. På bakgrunn av dette deler vi leseforståelse inn i følgende aspekter:

1. *å finne informasjon i tekster*
2. *å tolke og sammenholde informasjon*
3. *å reflektere over og vurdere teksters form og innhold*

«Å **finne informasjon i tekster**» innebærer å finne fram til informasjon som er eksplisitt eller implisitt uttrykt. Selv om informasjon i tekster er eksplisitt, kan det være vanskelig å lokalisere informasjonselementer i tekster som inneholder konkurrerende og til dels motstridende informasjon.

«Å **tolke og sammenholde informasjon**» innebærer å trekke slutninger på bakgrunn av én eller flere tekster. Dette leseaspektet spenner fra å trekke enkle slutninger mellom innholdet i to setninger som følger etter hverandre, til de mest kompliserte slutningene vi vanligvis forbinder med å «lese mellom linjene».

«Å **reflektere over og vurdere teksters form og innhold**» innebærer å forholde seg selvstendig til tekster. Dette leseaspektet spenner fra å kommentere teksters innhold med utgangspunkt i egne meninger til å forholde seg kritisk til tekster som helhet og begrunne egne synspunkter, analyser eller vurderinger av tekster.

De tre leseaspektene finnes ikke som atskilte ferdigheter hos leserne. Det er derfor ikke et mål å vurdere disse som avgrensede delkompetanser. Alle oppgavene i de nasjonale prøvene i lesing skal likevel være kategorisert etter hvilket leseaspekt som er den mest fremtredende i oppgavene. Alle de tre leseaspektene skal være representert i en prøve, men ikke nødvendigvis i samme omfang.

2.4.1 Tekstutvalg i prøvene

Prøvene skal gjenspeile det tekstmangfoldet som elevene møter i de ulike fagene, men det er ikke plass til alle fagområdene i hver enkelt prøve. Over tid vil likevel alle fagene

være representert. Tekstenes fagtilknytning kan være tematisk eller formell, og de er ofte aktuelle i mer enn ett fag.

Prøven skal inneholde både skjønnlitterære tekster og sakprosaetekster. De skjønnlitterære tekstene består hovedsakelig av sammenhengende verbaltekst, mens sakprosaetekstene ofte vil være sammensatt av ulike elementer, for eksempel illustrasjoner, tabeller, figurer, diagram, kart osv.

I tråd med læreplanen kan prøvene inneholde tekster både på bokmål og nynorsk.

2.5 Nasjonale prøver i engelsk

Nasjonale prøver i engelsk skal måle i hvilken grad elevenes ferdigheter i engelsk er i samsvar med kompetansemålene i læreplanen for engelsk, knyttet til leseforståelse, ordforråd og begreper og grammatikk.

Prøvene i engelsk omfatter følgende aspekter på 5. trinn:

- hente informasjon i ulike enkle tekster
- forstå enkeltord og hovedinnhold i ulike enkle tekster
- forstå vanlige ord og uttrykk knyttet til dagligliv og fritid
- forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i
- bruke enkle stave- og setningsmønstre
- bruke enkle setnings- og tekstmønstre
- bruke ordforråd og begreper

Prøvene i engelsk omfatter følgende aspekter på 8. trinn:

- finne, forstå og bruke informasjon
- forstå ord, begreper og hovedinnhold i tekster av varierende omfang fra forskjellige kilder
- forstå og bruke et ordforråd og begreper som dekker dagligdagse situasjoner
- forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i
- forstå og bruke grunnleggende mønstre for rettskriving, ordbøyning, setnings- og tekstbygging
- reflektere over innholdet i tekster

Disse aspektene testes på ulike måter og i ulike kombinasjoner, og ikke som atskilte ferdigheter.

2.5.1 Tekstutvalg i prøvene

Elevene på 5. trinn blir presentert for setninger og tekster av varierende lengde og kompleksitet, fra forskjellige kilder.

Elevene på 8. trinn blir presentert for ulike tekster av varierende lengde og kompleksitet, fra forskjellige kilder.

Eksempler på teksttyper: Instruksjoner, annonser, dagboknotater, beskrivelser, faktatekster, fortellinger, nyhetstekst, blogg, nettavis, sosiale medier, undertekst fra en film, tegneserie, grafiske framstillinger, tabeller, statistikk, sanger, rim og regler.

Del III: Tekniske krav til prøvene

3.1 Innledning om psykometri

Prøvene skal utformes i tråd med vanlige standarder for prøvekonstruksjon,³ med bruk av egnede psykometriske metoder. Videre i rammeverket beskriver vi de overordnede metodiske kravene til prøveutviklingen.

Rammeverket forutsetter at Utdanningsdirektoratet og prøveutviklerne bruker den til enhver tid beste tilgjengelige metode for oppgave- og prøveutvikling. Oppgaveutviklingen skal skje med klassiske mål for reliabilitet og oppgaveegenskaper, i tillegg til en IRT-basert analyse av enkeltoppgaver og prøvene i sin helhet. Rapportering av resultater og lenking av prøver mellom år skal skje gjennom bruk av IRT-skaleringsmetodologi, med skalerte skårer (skalapoeng), ankeroppgaver og faste mestringsnivågrenser fra år til år. I all rapportering skal det brukes en to-parameter IRT-modell. Videre beskriver vi hvilke krav som er satt til enkeltoppgaver, prøvene som helhet, krav til utprøvinger og til rapportering.

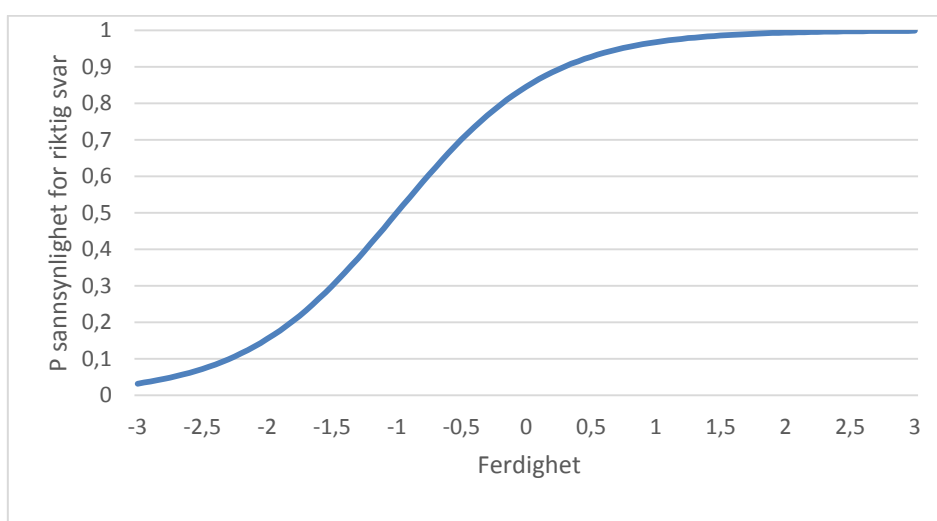
3.2 Krav til enkeltoppgaver

Det skal brukes IRT i prøveutviklingen. Det gir oss mer nøyaktig informasjon om hver oppgaves vanskegrad, diskriminering og informasjonsverdi. Resultatene fra IRT-analysen gir oss informasjon om

- hvor på ferdighetsskalaen hver enkelt oppgave er plassert
- hvilken informasjonsverdi oppgavene har på ulike steder av ferdighetsskalaen
- hvor stor grad av sikkerhet målingen har, avhengig av ferdighet

Disse tre aspektene er illustrert i figurene 1, 2 og 3 under med eksempler fra en IRT-analyse.

Figur 1 viser en oppgaves karakteristisk kurve (ICC). Dette er en oppgave som krever lav dyktighet og med middels diskriminering.

Figur 1

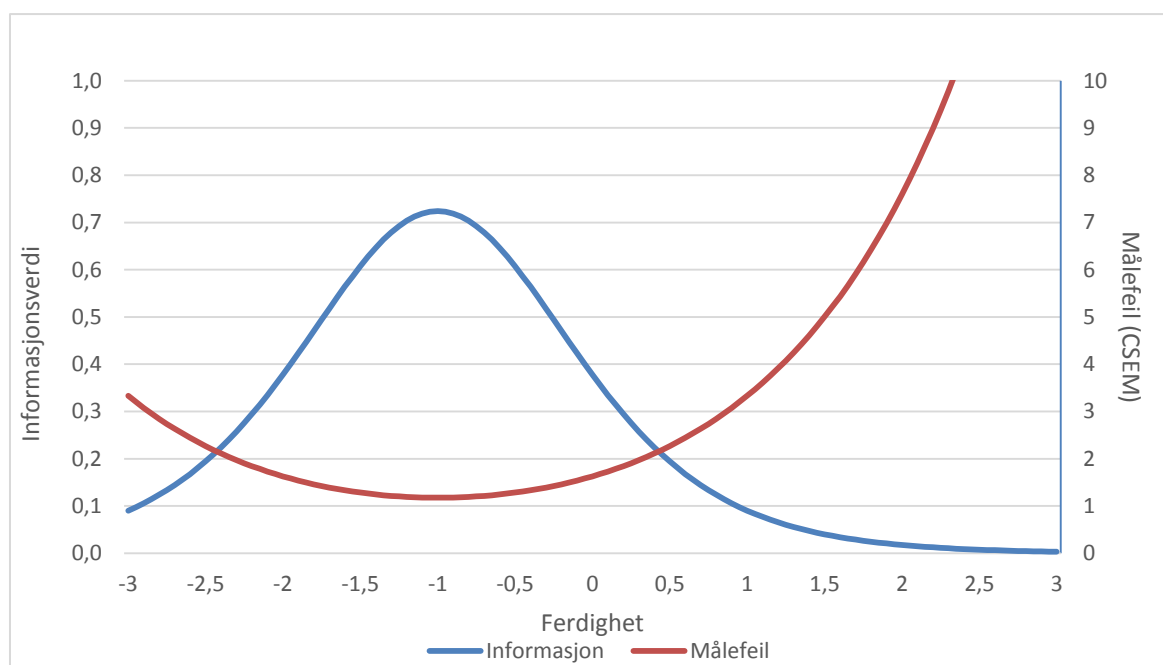
³ For eksempel standarder slik disse er beskrevet i *Standards for Educational and Psychological Testing (1999)*, AERA, APA, NCME

Ut fra den logistiske funksjonen som beskriver oppgavens egenskaper,

$$P(\theta) = \frac{e^{(\theta-b)}}{1 + e^{1,7a(\theta-b)}}$$

der P = sannsynligheten for riktig svar, b = oppgavens vanskegrad, a = oppgavens diskriminering, og e = den matematiske konstanten 2,7182... , kan vi regne ut oppgavens informasjonsverdi med: $I_i = a_i^2 P_i(\theta) Q_i(\theta)$. Vi multipliserer sannsynligheten for riktig svar (P) med sannsynligheten for galt svar (Q) (hvor $Q = 1 - P$), multiplisert med oppgavens diskriminering opphøyd i annen potens. Oppgavens betingede standard målefeil bestemmes med $SE = \frac{1}{\sqrt{I_i}}$.

En grafisk representasjon av informasjon og målefeil for én oppgave er vist i figur 2.

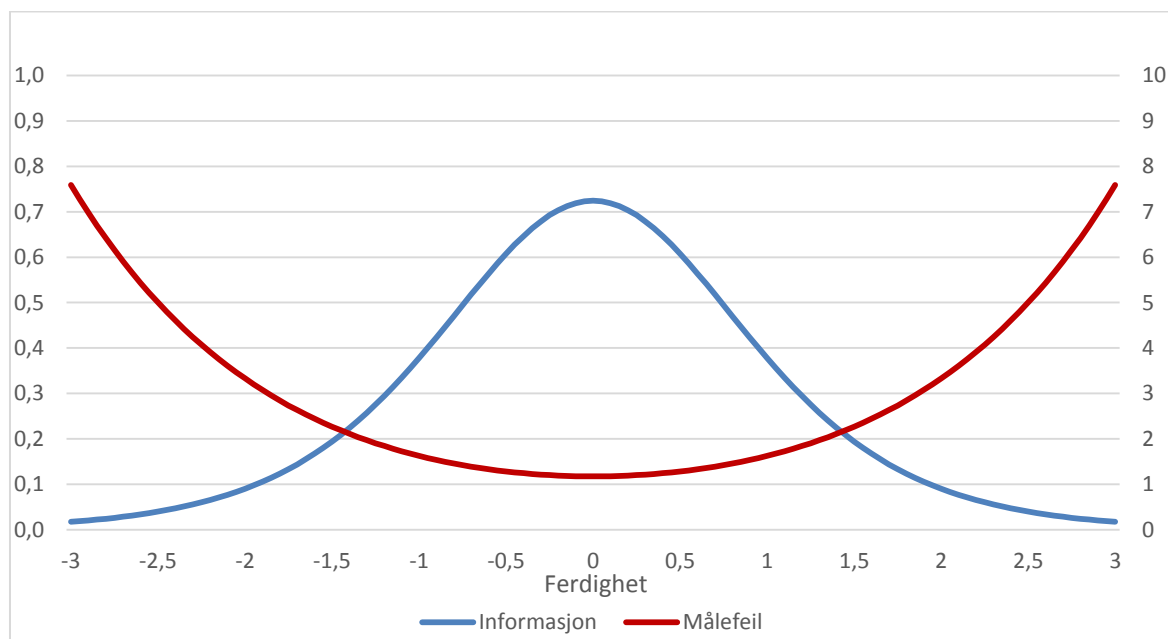
Figur 2

Figur 2 viser hvor på skalaen oppgaven har høyest informasjonsverdi og lavest målefeil (usikkerhet). Dersom to oppgaver har samme vanskegrad, vil denne informasjonen fortelle oss hvilken av oppgavene som leverer mest informasjon om ferdigheten, og dermed vil gi oss den beste målingen.

3.3 Krav til hel prøve

Hver prøve skal oppfylle høye reliabilitetskrav (klassisk reliabilitet α) og krav om presisjon (IRT). Det klassiske reliabilitetsmålet α gir mål på prøvens pålitelighet og er også en indikasjon på prøvens dimensjonalitet. Høy reliabilitet viser at prøvens resultater ikke er et produkt av tilfeldigheter i prøvens oppgavesett.

I prøveutviklingen skal det gjøres en IRT-analyse for hver eneste oppgave som inngår i den endelige prøven. Informasjonsverdiene fra alle oppgavene summeres, og viser prøvens totale informasjonsverdi i tillegg til prøvens målesikkerhet over hele ferdigheten («conditional standard error of measurement») som vist i figur 3.

Figur 3

Figur 3 viser at prøven har høyest informasjonsverdi og størst målesikkerhet på $x = 0$, altså på gjennomsnittsverdien. Prøveutviklerne skal sikre at det er et tilstrekkelig antall oppgaver som måler elevenes ferdighet øverst og nederst på ferdighetsskalaen, altså at informasjonsverdien blir så høy som mulig og måleusikkerheten så lav som mulig for alle nivåer av ferdigheten som måles. Prøveutviklerne skal sikre dette samtidig som den høye informasjonsverdien på midten av skalaen ivaretas.

Prøvene skal inneholde en variasjon av ulike oppgavetyper som f.eks. flervalgsoppgaver og åpne oppgaver. Av hensyn til prøvenes reliabilitet og arbeidsbelastningen for lærerne i forbindelse med vurdering av åpne oppgaver, skal åpne oppgaver forekomme i begrenset utstrekning. Nasjonale prøver skal maksimalt inneholde 25 prosent åpne oppgaver, altså oppgaver som læreren må vurdere.

3.4 Krav til utprøving av oppgave og prøver

Hver oppgave som inngår i prøvene, skal prøves ut minst en gang på en hensiktsmessig gruppe elever. De utprøvde oppgavene settes deretter sammen til hele prøver som prøves ut én gang. Nedenfor er krav til utprøvinger beskrevet. Utprøvingene skal omfatte flere oppgaver enn det den endelige prøven skal inneholde.

Resultatene av utprøvingene skal gi et så godt bilde av prøven at vi vet hvordan de enkelte oppgavene og hele prøven vil fungere i praksis. Resultatene og erfaringene fra utprøvingene skal angis i den tekniske rapporten.

Ved å bruke IRT-analyse i oppgaveutviklingen, er det ikke nødvendig å bruke representative utvalg i den tradisjonelle forståelsen av begrepet. Dette forutsetter at IRT-analysen bruker en MML-estimering⁴ av parametrene. Det er likevel nødvendig å sikre at utvalgene inneholder hele ferdigheten som skal måles. IRT-modeller er «invariante» i den forstand at parametrene de leverer på vanskegrad og diskriminering ikke er avhengige av hvilken gruppe de kommer fra på samme måte som klassiske p-verdier er. Hvis prøven/oppgavene måler den ferdigheten den/de skal sikkert, blir parametrene de samme uansett hvilken gruppe prøven/oppgavene brukes på. Det er derfor anbefalt å foreta utprøvingene med en «empirisk tilnærming» ved at to adskilte grupper elever besvarer samme oppgaver hvis det er mulig (oftest mindre grupper enn vanlig)⁵. Hvis oppgaveparametrene er de samme i begge gruppene, selv om de har forskjellig ferdighetsfordeling, kan vi regne med at utprøvingene er vellykket og ferdig. Dersom det er forskjeller i parametrene for de to gruppene, er det fordi noe annet enn ferdigheten påvirker oppgavene eller fordi hele ferdigheten ikke var godt nok representert i utvalgene. Da er det nødvendig å legge til flere elever og/eller flere/andre oppgaver. Denne prosessen kan gjentas så mange ganger som nødvendig.

Det er ønskelig at utprøvingen av den endelige prøven gjennomføres på en måte som gjør at oppgaveparametrene kan estimeres i forkant av selve prøvegjennomføringen. Dette vil gjøre det mulig å beregne resultater til skolene og for enkeltelever automatisk og kontinuerlig gjennom hele gjennomføringsperioden, rett etter at hver prøvebesvarelse er levert. Det er ønskelig at prøveutviklerne leverer oppgaveparametrene sammen med forslag til ferdig prøve. I tillegg til det som står om utprøving ovenfor, innebærer dette at oppgavene prøves ut i det prøvesettet og i den rekkefølgen de er tenkt å være i ved den endelige prøvegjennomføringen.

3.5 Krav til teknisk rapport

Den tekniske rapporten inngår som en del av den løpende kvalitetssikringsprosessen av arbeidet med nasjonale prøver. Teknisk rapport skal være en del av dokumentasjonsgrunnlaget for dialog mellom prøveutformer, ekstern kvalitetssikrer og Utdanningsdirektoratet. De tekniske rapportene vil også kunne utgjøre et grunnlag for eventuelle evalueringer av arbeidet med nasjonale prøver på sikt.

Den tekniske rapporten skal inneholde data fra klassisk item-analyse i form av p-verdi og mål på diskriminering (for eksempel biserial/ polyserial korrelasjon), samt mål for reliabilitet/indre konsistens (alpha) og en beskrivelse av prøvens konstruktvaliditet. I tillegg skal den tekniske rapporten rapportere parametrene fra IRT-analysen og mål på «item fit» (hvor godt oppgaven stemmer med den teoretiske modellen) for hver oppgave og «model fit» for prøven i sin helhet. Den tekniske rapporten skal beskrive og dokumentere hele prøveutviklingsprosessen fra første utprøving til endelig prøve. Det skal foreligge en delrapport fra hver utprøving, som inngår som deler i den endelige rapporten. Prøveutvikler skal også beskrive utvalget som deltok i hver utprøving og hvordan utprøvingen ble gjennomført.

⁴ Marginal Maximal Likelihood.

⁵ Det er forventet at fagmiljøene gjør dette på første utprøving, og ved behov gjennom hele prøveutviklingsprosessen.

Den tekniske rapporten skal også redegjøre for

- oppgavers vanskegrad i b-verdier fra en IRT-analyse, p-verdier totalt og p-verdier for de to kjønnene separat
- oppgavers diskrimineringssevne, både som en a-verdi fra en 2PL IRT-analyse (med en normal konstant) og via en klassisk diskrimineringsmål (som i normalttilfellet skal være høyere en 0,3)
- DIF (Differential Item Functioning) for kjønn skal sjekkes for hver oppgave som inngår i prøvene. Slik skal oppgaver med kraftig «bias» eventuelt fjernes eller i alle fall dokumenteres. Hvis slike oppgaver likevel er inkludert i en prøve, skal DIF balanseres ved å ha likt antall oppgaver som favoriserer hvert kjønn. Dette krever også at disse oppgavene må ha lik vanskegrad, slik at prøven ikke får skjjevheter/bias som er forskjellig avhengig av plassering på ferdighetsskalaen.
- merknader om oppgavens relevans (validitet)
- merknader om relevans for prøven som helhet (validitet)
- prøvens informasjonsverdi i sin helhet
- prøvens «Test Response Function» sammenliknet med tidligere år
- gjennomsnittlig ferdighet for hver distraktor på flervalgsoppgaver

I tillegg til punktene over, skal den tekniske rapporten inkludere en egen kolonne for merknader om de enkelte oppgavene og med særskilte merknader om valg av innhold. Rapporten skal også inkludere en kolonne for omtale av valg av oppgaveformat.

I en avsluttende del skal prøveutviklerne beskrive vurderinger og valg de har gjort underveis i prøveutviklingsprosessen, samt gi noen allmenne vurderinger av prøven og tolkninger av resultatene (ved gjennomføring). I tillegg er det ønskelig å gi betraktninger om eventuelle endringer av prøven som kan synes nødvendige, anbefalinger om endringer basert på resultatene, samt en beskrivelse av videre framdrift i kommende prøve- og oppgaveutvikling.

3.6 Måling av utvikling over tid og ankerprøver

To eller flere prøver som er konstruert på helt samme måte, vil aldri ha nøyaktig samme vanskegrad. Derfor er det nødvendig å foreta en lenking av prøvene mellom år. Det gjøres ved å bruke ekvivaleringsmetoder som sikrer at samme tall alltid beskriver samme ferdighet. I nasjonale prøver blir dette gjort ved å bruke en IRT-analyse til å kalibrere hver oppgave i prøvene, og sette dem sammen til en prøve som beskriver ferdigheten til hver elev med en skalert skåre. Samme tall betyr samme ferdighet hver gang en ny prøve blir gjennomført. Dette er mulig å gjøre med et såkalt ankerdesign der et antall oppgaver blir gjentatt hvert år i en begrenset gruppe tilfeldig valgte elever (6 prosent). Ved å bruke disse ankeroppgavene, kan vi derfor lenke sammen prøver fra ett år til det neste. Det ankerdesignet som er brukt, er et såkalt NEAT («Non-Equivalent groups with Anchor Test») design.

Prøveutviklerne utvikler med tanke på ankerdesignet, spesielle ankeroppgaver som representerer hele ferdigheten så lang det er mulig. Ankeroppgavene skal minimum ligge på +/- 1 standardavvik fra gjennomsnittet i ferdighet. Omtrent 20 prosent av ankeroppgavene skal byttes ut hvert år, slik at hele ankeret blir fornyet hvert femte år. Ankerdesignet til prøvene i regning og engelsk er likt. Ankeroppgavene tilsvarer omtrent 40 prosent av den totale prøvelengden.

Ankerdesignet til prøvene i lesing er bygget opp annerledes. I lesing bygger alle oppgavene i prøven på 5 – 7 forskjellige tekster. Det betyr at hvis vi bytter ut en tekst, så

bytter vi ut mange oppgaver samtidig. Konsekvensen er at ankersettene må organiseres annerledes enn i engelsk og regning. I leseprøvene er det et integrert anker med et enkelt blokkdesign, der to tekster i hver prøve er fra ankeret, rotert slik at det blir fire ulike ankersett i tillegg til ett kohortsett. Da vil prøven for en elev som tar ankeroppgaver bestå av fem kohorttekster og to ankertekster⁶. Dette gir i tillegg mulighet for testing av en ny ankertekst/blokk hvert år. Dette gjør det mulig å ha samme variasjon og bredde i ankerprøven som i kohortprøven, og å bytte ut én til to ankertekster hvert år uten å miste lenken mellom år.

Denne ankermetoden, der resultatene hvert år blir satt på samme skala, gjør det mulig for skoler og skoleeiere å vurdere utvikling over tid i resultatene på de ulike prøvene ved å sammenlikne endring i fordeling på mestringsnivåer og endring i gjennomsnitt. Måling av utvikling over tid startet for prøvene i regning og engelsk i 2014. Måling av utvikling over tid i lesing vil starte i 2016, når leseprøvene er implementert som elektroniske prøver.

Utdanningsdirektoratet skal i samarbeid med prøveutviklerne redegjøre for hvordan lenkingen av prøver mellom år fungerer i en egen teknisk rapport/notat som utarbeides etter hver gjennomføring av nasjonale prøver.

3.7 Prøvens validitet

Prøven skal være valide. Det betyr at prøvene både skal måle de grunnleggende ferdighetene i lesing, regning og deler av faget engelsk og at de skal måle hele spennet i ferdigheten. Det innebærer først en fortolkning av læreplanverkets definisjon av de grunnleggende ferdighetene og kompetansemålene i faget engelsk, dernest at de empiriske dataene i teknisk rapport kan vise at hele ferdigheten, slik den er beskrevet i konstruktbeskrivelsene over, blir målt.

Oppgavene skal spenne fra enkle til komplekse. De skal åpne for at elever kan vise sine ferdigheter på både høyt og lavt nivå. Prøvens målinger skal ha så høy presisjon som mulig, slik at resultatene fra prøvene blir sikre på alle deler av ferdighetsskalaen. Ideelt tester prøven likt i alle deler av skalaen. Det innebærer like mange oppgaver innenfor alle mestringsnivå.

Prøvene skal måle i tråd med prøvenes konstrukt, noe prøveutviklerne skal redegjøre for. Det innebærer at prøveutvikler overordnet for hver av oppgavene i prøven skal begrunne hva som testes, fortolkningen av læreplanen, hvordan oppgaven tester og hvilke kognitive operasjoner eleven skal foreta. Prøveutviklerne skal altså vurdere oppgavens og hele prøvens relevans opp mot rammeverket.

Prøvene skal utfordre og motivere kjønnet likt i den grad det lar seg gjøre, både på tekst- og oppgavenivå. Det innebærer at oppgavene så langt mulig ikke skal inneholde et bias mot et av kjønnet, gitt at elevene har samme ferdighet.

⁶ For 5. trinn vil omfanget av tekster være noe mindre, antakelig fem ordinære tekster og fem ankertekster, slik at en elev gjennomfører én prøve med tre tekster fra den ordinære prøven og to ankertekster.

Del IV: Gjennomføring og resultater

4.1 Tidsbruk og gjennomføring

Gjennomføringstiden for nasjonale prøver i lesing og regning er 90 minutter, og for nasjonal prøve i engelsk 60 minutter. Besvarelser kan leveres før gjennomføringstidens slutt, men alle elever skal sitte ut prøvetiden. Prøvene krever ikke spesielle forberedelser.

4.2 Samme prøver på 8. og 9. trinn

Elevene på 8. og 9. trinn gjennomfører de samme nasjonale prøvene i lesing og regning. Skoler, kommuner og fylker kan dermed sammenlikne resultater for 8. trinn med resultatene for 9. trinn samme år. Det er viktig å merke seg at prøvene er laget etter kompetansemål på 7. trinn, og at de dermed er lettere for 9. trinn enn 8. trinn.

4.5 Skala

Til nasjonale prøver er det utviklet en egen skala hvor gjennomsnittet i 2014 ble satt til 50 og standardavviket til 10. Alle prøveresultater blir omregnet til denne skalaen. Siden prøvene måler utvikling over tid, kan dette gjennomsnittet endre seg etter hvert som ferdighetene til elevene endrer seg.⁷

4.6 Mestringsnivåer

Grensene for mestringsnivåer på nasjonale prøver ble fastsatt etter gjennomføringen i 2014 for regning og engelsk og blir fastsatt i 2016 for lesing. Mestringsnivåene er fastsatt etter følgende prosentil-fordeling:

- 5. trinn: 25 – 50 – 25
- 8. trinn: 10 – 20 – 40 – 20 – 10

Grensene er satt slik at fordelingen blir tilnærmet lik den prosentvise fordelingen på nasjonalt nivå for startåret av måling av endring over tid. Etter dette første året blir skalapoenggrensene ikke endret, og dermed kan vi følge med på om antallet elever på hvert mestringsnivå endrer seg.

4.7 Oppfølging av resultater

Resultatene fra nasjonale prøver skal følges opp i grunnopplæringen. Det stiller høye krav til informasjon, kommunikasjon og generell tilgjengelighet i alle ledd i arbeidet med prøvene.

Prøveutviklerne skal utvikle veiledningsmateriell som følger prøvene og tilhørende analyserapporter. Dette skal bidra til at lærer og skoleleder klarer å hjelpe elevene videre i sin læring. Analyserapporten viser resultatene for skolen, elevgruppene som har gjennomført prøven, og hver enkelt elev. Skoler og skoleeier kan sammenligne resultatene sine med nasjonalt nivå, og se andel elever i prosent på hvert mestringsnivå. Resultatene for eleven viser hvor på mestringsnivået resultatet er, hvilke oppgaver som hører til hvert mestringsnivå og hvilke oppgaver eleven mestrer. I veiledningsmaterialet er det beskrevet forslag og praktiske råd om hvordan lærere følger opp resultatene for hver enkelt prøve.

⁷ For lesing starter måling av utvikling over tid i 2016.

For å gi skoleeier og skoleleder fullt utbytte av det kunnskapsgrunnlaget resultatene fra nasjonale prøver utgjør, er det utviklet en veiledning som viser hvordan resultatene kan analyseres på kommune og skoleledernivå. Veiledningen inneholder også regler for fritak og bruk av hjelpemidler. Den er publisert i en webversjon på udir.no. Her gis også en kort oversikt over regler for personvern, rett til innsyn og krav til arkivering.

4.8 Mestringsnivåbeskrivelser

Prøveutviklerne skal i samarbeide med Utdanningsdirektoratet utarbeide klare beskrivelser av ferdigheter på hvert mestringsnivå. Disse beskrivelsene brukes til rapportering og formidling av resultatene til elever, lærere, skoleledere, skoleeiere og nasjonalt. Resultatene fra IRT-analysen anvendes til dette arbeidet.

Mestringsnivåbeskrivelsene skal være utformet slik at de er til mest mulig nytte i elevens videre læring. Mestringsnivåbeskrivelsene vil bli revidert.

Lesing 5. trinn

Mestringsnivå 1 – Den typiske eleven på dette nivået kan	
Finne	lokalisere tydelig uttrykte elementer i en tekst med lite konkurrerende informasjon
Tolke	trekke enkle slutninger eller oppfatte hovedtemaet i en tekst når innholdet er tydelig uttrykt i teksten
Reflektere	bruke personlige meninger til å kommentere form eller innhold i en tekst
Mestringsnivå 2 – Den typiske eleven på dette nivået kan	
Finne	lokalisere tydelig uttrykte elementer i en tekst med klart konkurrerende informasjon
Tolke	oppfatte hovedtemaet og forstå sammenhenger som ikke er tydelig uttrykt i teksten
Reflektere	Identifisere formelle trekk ved tekster og ta stilling til eller vurdere tekstens innhold
Mestringsnivå 3 – Den typiske eleven på dette nivået kan	
Finne	skille sterkt konkurrerende informasjon fra informasjon som er relevant for oppgaven
Tolke	forstå motsetningsfylt innhold og komplekse sammenhenger i teksten
Reflektere	bruke kunnskap om språk og tekst til å identifisere og forholde seg til mer komplekse trekk ved tekstens form og innhold

Lesing 8. trinn

Mestringsnivå 1 – Den typiske eleven på dette nivået kan	
Finne	lokalisere tydelig uttrykte informasjonselementer i tekster med lite konkurrerende informasjon
Tolke	trekke enkle slutninger eller oppfatte hovedtemaet i tekster når innholdet er tydelig uttrykt i tekstene
Reflektere	bruke personlig erfaring til å vurdere form eller innhold i tekster
Mestringsnivå 2 – Den typiske eleven på dette nivået kan	
Finne	lokalisere tydelig uttrykte informasjonselementer i tekster med noe konkurrerende informasjon
Tolke	trekke slutninger om eller oppfatte hovedtemaet i tekster på bakgrunn av informasjon som ikke er tydelig uttrykt i tekstene
Reflektere	bruke personlig erfaring og/eller hverdagskunnskap til å vurdere form eller innhold i tekster
Mestringsnivå 3 – Den typiske eleven på dette nivået kan	

Finne	lokalisere flere informasjonselementer fra ulike steder i tekster som inneholder klart konkurrerende informasjon
Tolke	definere et ikke tydelig uttrykt tema i én eller flere tekster og/eller forstå sammenhenger mellom ulike deler av én eller flere tekster
Reflektere	bruke personlig erfaring og/eller formell kunnskap til å vurdere form eller innhold i tekster
Mestringsnivå 4 – Den typiske eleven på dette nivået kan	
Finne	lokalisere og kombinere informasjon fra ulike steder i én eller flere tekster og vurdere hvilken informasjon som er relevant
Tolke	forstå hvordan ikke tydelig uttrykte informasjonselementer i én eller flere tekster henger sammen, og/eller hvordan disse henger sammen med tekstene som helhet. Forstå meningsinnhold som står i motsetning til det forventede
Reflektere	vurdere form og/eller innhold i én eller flere tekster kritisk ved å sammenlikne, kontrastere eller kategorisere informasjon fra tekstene
Mestringsnivå 5 – Den typiske eleven på dette nivået kan	
Finne	lokalisere og kombinere informasjon – ofte implisitt eller godt skjult – fra ulike steder i én eller flere tekster. Skille relevant informasjon fra sterkt konkurrerende informasjon
Tolke	forstå tvetydigheter, meningsinnhold som står i motsetning til det forventede, eller meningsinnhold som er implisitt eller negativt uttrykt i én eller flere tekster
Reflektere	vurdere form og/eller innhold i én eller flere tekster kritisk og analytisk ved å utforme hypoteser på bakgrunn av egen kunnskap, sammenligne, kontrastere eller kategorisere informasjon i tekstene

Regning 5. trinn

Beskrivelse av mestringsnivå 1
Den typiske elev på dette nivået gjenkjenner enkle problemer i kjente kontekster som kan løses ved å bruke enkle framgangsmåter.
Den typiske elev kan <ul style="list-style-type: none"> • løse oppgaver som krever kjennskap til plassverdisystemet for hele tall • utføre regneoperasjoner med enkle tall hvor blant annet telling og dobling kan brukes som framgangsmåte • foreta enkle tidsberegninger • gjenkjenne enkle geometriske figurer og mønster, og finne areal ved opptelling • lese av og plassere punkter i rutenett og koordinatsystem i kjente kontekster • lese av og lage enkle tabeller og søylediagrammer
Beskrivelse av mestringsnivå 2
Den typiske elev på dette nivået gjenkjenner og beskriver problemer og løser oppgaver ved å bruke enkle strategier.
Den typiske elev kan <ul style="list-style-type: none"> • forstå plassverdisystemet for hele tall • utføre regneoperasjoner ved å bruke enkle strategier og uttrykke enkle brøker på ulike måter • løse enkle sammensatte problemer i kjente kontekster • gjøre enkle overslag og sammenligne størrelser • lese analog og digital tid og beregne enkle tidsintervaller • regne med noen måleenheter i kjente kontekster • beskrive trekk ved enkle to og tredimensjonale figurer og mønstre

<ul style="list-style-type: none"> • lese av og plassere punkter i kart og koordinatsystem • bearbeide informasjon i tabeller og diagrammer
Beskrivelse av mestringsnivå 3
Den typiske elev på dette nivået gjenkjenner og beskriver sammensatte problemer og løser oppgaver ved å velge hensiktsmessige regnearter og metoder. Eleven vurderer om svar er rimelige.
Den typiske elev kan <ul style="list-style-type: none"> • utnytte kunnskaper om plassverdisystemet til å velge hensiktsmessige strategier • utføre regneoperasjoner som er mer kognitivt krevende og med tall som er vanskelig å regne med • velge hensiktsmessige regnearter og metoder i sammensatte problemer • gjøre overslag og vurdere rimeligheten av egne svar • regne med tid • regne med ulike måleenheter som krever omgjøring • utforske og beskrive geometriske figurer og mønstre • beskrive punkter og gjøre beregninger i kart og koordinatsystem • tolke og presentere tallmateriale i tabeller og diagrammer

Regning 8. trinn

Beskrivelse av mestringsnivå 1
Den typiske elev på dette nivået gjenkjenner konkrete situasjoner som kan løses ved å bruke enkle strategier.
Den typiske elev kan <ul style="list-style-type: none"> • utføre addisjon og dobling/halvering med enkle tall • velge passende prefiks i kjente kontekster • lese av og lage enkle tabeller og diagrammer • vurdere rimeligheten av svar i kjente kontekster med enkle tall
Beskrivelse av mestringsnivå 2
Den typiske elev på dette nivået velger hensiktsmessige regnearter og bruker ulike metoder for å finne svaret i oppgaver som krever ett trinn.
Den typiske elev kan <ul style="list-style-type: none"> • anvende addisjon, subtraksjon eller multiplikasjon for å løse enkle problemer • bruke kjente brøker (eks: $1/2$, $1/3$, $1/4$) og prosent til å gjøre enkle beregninger • beregne enkle tidsintervaller • analog og digital tid • lese av sammensatte tabeller og diagrammer
Beskrivelse av mestringsnivå 3
Den typiske elev på dette nivået løser enkle sammensatte problemer der tallene er enkle å regne med.
Den typiske elev kan <ul style="list-style-type: none"> • løse oppgaver som krever god kunnskap i plassverdisystemet • løse oppgaver som krever divisjon og/eller multiplikasjon • regne med prosent og brøk • finne prosenttallet i oppgaver der tallene lett kan gjøres om til kjente brøker • løse oppgaver som krever enkel algebraisk tenking • relatere negative tall til tallinja • løse oppgaver som krever omgjøring mellom de mest kjente prefikser

<ul style="list-style-type: none"> • løse oppgaver som krever kjennskap til geometriske egenskaper til trekanter, firkanter og sirkel • 60-tallssystemet i minutter og sekunder • løse oppgaver som krever forståelse av gjennomsnitt • reflektere over og vurdere rimeligheten av egne svar
Beskrivelse av mestringsnivå 4
Den typiske elev på dette nivået ser sammenhenger mellom sammensatte problemstillinger og kjente løsningsmetoder. Eleven foretar i tillegg omgjøring.
Den typiske elev kan <ul style="list-style-type: none"> • løse oppgaver som krever algebraisk tenking • løse oppgaver som krever omgjøring mellom alle prefikser • løse oppgaver som krever omgjøring mellom måleenheter • regne med areal og volum • tolke, bearbeide og analysere diagrammer og tabeller • gjøre overslag
Beskrivelse av mestringsnivå 5
Den typiske elev på dette nivået bruker et variert utvalg problemløsnings-strategier. Eleven kan begrunne metodevalg og finne løsninger, både når det gjelder kognitivt krevende oppgaver og oppgaver med tall som er utfordrende å regne med.
Den typiske elev kan <ul style="list-style-type: none"> • løse oppgaver som krever regning med forhold • vurdere, analysere og sammenligne datamateriale • analysere og reflektere over svaralternativer og egne svar

Engelsk 5. trinn

Mestringsnivå 1
Elevane <ul style="list-style-type: none"> • kan forstå nokre konkrete, vanlege ord og uttrykk, til dømes uttrykk for tid • kan finne kjente og konkrete ord i ein tekst • kan følgje korte, klare og enkle instruksjonar • kan kople ein del vanlege og konkrete ord med bilde • kan kople kjente og konkrete ord innanfor same tema, til dømes fish og aquarium • kan kjenne igjen nokre innlærte grammatiske uttrykk i ein kontekst
Mestringsnivå 2
Elevane <ul style="list-style-type: none"> • kan forstå nokre vanlege ord og uttrykk • kan forstå nokre enkle setningar • kan kople enkle setningar med bilde • kan kople vanlege ord i ein tekst når dei er innanfor same tema • kan kople enkeltord i ein tekst med t.d. ei enkel beskriving (hat med something for my head) • kan finne spesifikke detaljar i ein lengre tekst • kan forstå hovudinnhaldet i ein enkel tekst • kan finne enkle opplysningar sjølv når det finst noko konkurrerende informasjon i teksten • kan gå fram og tilbake i ein enkel tekst for å finne informasjon • kan kjenne igjen nokre enkle funksjonsord (t.d. but, her, with) og grammatiske strukturar i ein kontekst

Mestringsnivå 3
<p>Elevane</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan forstå ein del mindre vanlege ord og uttrykk • kan få meining ut av ein del komplekse setningar • kan få meining ut av korte og lengre enkle tekstar • kan forstå hovudinnhaldet i ein tekst • kan finne opplysningar sjølv når det er konkurrerande informasjon i teksten • kan nærlese ein tekst • kan kople enkel informasjon frå ulike delar av ein tekst • kan bruke konteksten for å forstå vanskelege punkt i teksten • kan kjenne igjen grunnleggjande grammatiske strukturar og funksjonsord i ein kontekst
Engelsk 8. trinn
Mestringsnivå 1
<p>Elevane</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan forstå nokre konkrete, vanlege ord og uttrykk • kan finne kjente og konkrete ord i ein tekst • kan følgje korte, klare og enkle instruksjonar • kan kople vanlege og konkrete ord med bilde • kan kople kjente og konkrete ord innanfor same tema, t.d. fish ogaquarium • kan kjenne igjen nokre innlærte grammatiske uttrykk og enkle funksjonsord i ein kontekst, til dømes personlege pronomen
Mestringsnivå 2
<p>Elevane</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan forstå ein del vanlege ord og uttrykk • kan forstå enkle setningar • kan kople enkle setningar med bilde • kan kople vanlege ord i ein tekst når dei er innanfor same tema • kan finne spesifikke detaljar i ein lengre tekst • kan finne enkle synonym i ein kort tekst • kan forstå hovudinnhaldet i ein enkel tekst • kan finne enkle opplysningar sjølv når det er noko konkurrerande informasjon i teksten • kan gå fram og tilbake i teksten for å finne informasjon • kan trekkje enkle slutningar når det er mykje støtte i teksten • kan kjenne igjen og bruke nokre enkle funksjonsord og grammatiske strukturar i ein kontekst
Mestringsnivå 3
<p>Elevane</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan forstå tildels abstrakte og mindre vanlege ord og uttrykk • kan få meining ut av ein del komplekse setningar • kan få meining ut av korte og lengre enkle tekstar • kan forstå hovudinnhaldet i ein tekst • kan finne opplysningar sjølv når det er konkurrerande informasjon i teksten • kan nærlese ein tekst • kan forstå korleis avsnitta i ein lengre tekst heng saman • kan kople enkel informasjon frå ulike delar av ein tekst • kan bruke konteksten for å forstå vanskelege punkt i teksten

<ul style="list-style-type: none">• kan trekkje enkle slutningar• kan kjenne igjen og bruke grunnleggjande grammatiske strukturar/funksjonsord i ein kontekst
Mestringsnivå 4
<p>Elevane</p> <ul style="list-style-type: none">• har eit ganske breitt vokabular• kan forstå kva ukjente ord tyder ut frå samanhengen• kan forstå ganske komplekse setningar• kan forstå ganske lange og til dels komplekse tekstar• kan kople informasjon frå ulike delar av teksten• kan trekkje slutningar• kan velje mellom nokre vanlege grammatiske strukturar/funksjonsord for å uttrykkje seg
Mestringsnivå 5
<p>Elevane</p> <ul style="list-style-type: none">• kan bruke lesestrategiar som passar til formålet• har eit ganske breitt og nyansert vokabular• kan forstå komplekse setningar• kan forstå lange og komplekse tekstar• kan lese mellom linjene• kan velje mellom ei rekkje grammatiske strukturar/funksjonsord for å uttrykkje seg